

ภาวะการตลาดของภาชนะบรรจุอาหารประเภทกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก

นาย เขียรชัย ลือชัยประสิทธิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2530

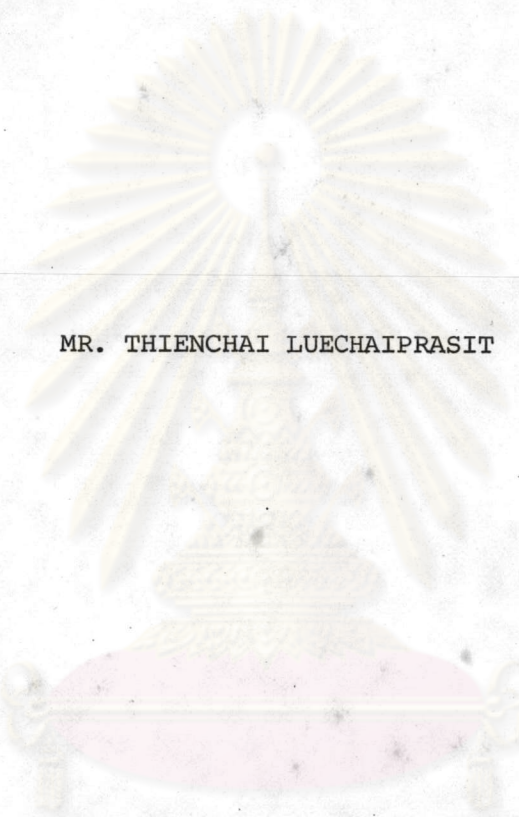
ISBN 974-567-803-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012844

MARKET SITUATION OF FOOD PACKAGING

- PLASTIC LAMINATED PAPER CARTON

MR. THIENCHAI LUECHAIPRASIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Business Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-803-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาวะการตลาดของภาชนะบรรจุอาหารประเภทกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก

โดย

นาย เรียรชัย ลือชัยประสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์สุรพันธ์ วัชรประทีป

ดร. พงษ์ วนานูวัธ .

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์ ปรีชา วอนขอมพร)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกาญจนา ลิ้มปิสวัสดิ์)

.....
(รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ วัชรประทีป)

.....
(ดร. พงษ์ วนานูวัธ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ภาวะการตลาดของภาชนะบรรจุอาหารประเภทกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก
ชื่อนิสิต	เชียรชัย ลือชัยประสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ สุรพัฒน์ วัชรประทีป ดร. พงษ์ วนานูวัธ
หลักสูตร	บริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา	2529

มหาคัศย

กล่องกระดาษเคลือบพลาสติกชนิดที่สามารถใช้ได้กับระบบการบรรจุแบบปลอดเชื้อแบบ ยู เอช ที (UHT) ขณะนี้ที่มีผู้ขายเพียงรายเดียวและยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ภาชนะบรรจุชนิดนี้เริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2521 ในอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่ม ยู เอช ที หลังจากนั้นได้ขยายเข้าสู่อุตสาหกรรม น้ำผลไม้ น้ำผัก และ นมถั่วเหลือง ยู เอช ที ตามลำดับ

การศึกษาภาวะการตลาดของภาชนะบรรจุอาหารประเภทกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 4 อย่าง คือ (1) ศึกษาความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก (2) ศึกษาการยอมรับของผู้ผลิต ร้านค้าปลีก และ ผู้บริโภค ที่มีต่อภาชนะบรรจุกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก (3) ศึกษาปัญหาอันเกิดจากการใช้ภาชนะบรรจุกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกที่มีต่อผู้ผลิตสินค้า (4) ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ภาชนะบรรจุชนิดนี้ไม่ประสบความสำเร็จทางการตลาดในการบรรจุสินค้าบางชนิด

วิธีดำเนินการวิจัยได้แบ่งกลุ่มของผู้ถูกวิจัยเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มร้านค้าปลีก และ กลุ่มผู้บริโภค ในการวิจัยกลุ่มผู้ผลิต ผู้ทำวิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของผู้ผลิตทุกรายโดยวิธีการสังเกตการณ์ และ วิธีการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ส่วนในกลุ่มของร้านค้าปลีก และ กลุ่มผู้บริโภค ได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) แบบไม่คำนึงถึงโอกาสแห่งความน่าจะเป็น มากกลุ่มละ 300 ตัวอย่าง ส่วนการเก็บข้อมูลได้ให้นักศึกษาออกสัมภาษณ์โดยมีแบบสอบถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (Structured Interview)

ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่าความต้องการการกล่อกกระตามเกลือพลาสติกเมื่อ พ.ศ. 2521 เท่ากับ 10 ล้านกล่อก จนกระทั่ง พ.ศ. 2529 พบว่าความต้องการได้เพิ่มขึ้น เป็น 235 ล้านกล่อก และสามารถพยากรณ์ได้ว่าความต้องการการกล่อกกระตามเกลือพลาสติกในอนาคต 11 ปีข้างหน้าจะเพิ่มขึ้นทุกปีโดยคาดว่าใน พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2540 ความต้องการจะเพิ่ม เป็น 407.2 ล้านกล่อก และ 536.8 ล้านกล่อก ตามลำดับ

จากการศึกษาการยอมรับของผู้ผลิตพบว่าผู้ผลิตทุกรายให้การยอมรับภาวะบรรยากาศที่มีเหตุในการยอมรับที่สำคัญคือ สะดวกทั้งในด้านการผลิต และการขนย้ายในโรงงาน, อาศัยการเก็บรักษาของสินค้าสามารถเก็บได้นาน และสะดวกต่อผู้บริโภค เป็นต้น ในแง่การยอมรับของร้านค้าปลีกพบว่า 86% พอใจต่อกำไรที่ได้รับจากการขายสินค้าบรรจุกล่อกกระตามเกลือพลาสติกและ 80.7% ให้การยอมรับภาวะบรรยากาศที่มีเหตุผลการยอมรับที่สำคัญคือ เก็บได้นานโดยไม่ต้องแช่ตู้เย็น สะดวกต่อการขาย เป็นต้น ส่วนผู้บริโภคพบว่า 92.7% ให้การยอมรับภาวะบรรยากาศนี้ เพราะสะดวกในการพกพา สะดวกใช้ และ เก็บไว้ได้นาน เป็นต้น

ทางด้านปัญหาที่ผู้ผลิตสินค้าพบจากการใช้ภาชนะบรรจุชนิดนี้ ผลจากการวิจัยพบว่าผู้ผลิตพบปัญหาต่างๆ เหมือนกัน แต่สามารถเรียงลำดับของปัญหาตามความสำคัญได้คือ (1) ราคาภาชนะบรรจุตามเกลือพลาสติกยังมีราคาแพงเกินไป (2) ปัญหาการฆ่าเชื้อโรคไม่หมด (3) ปัญหาการรั่ว (4) กล่อกนูน

นอกจากนี้ผลจากการวิจัยยังทำให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ภาชนะบรรจุชนิดนี้ไม่ประสบความสำเร็จในตลาดน้ำผลไม้ และ น้ำผัก สาเหตุที่สำคัญที่สุดคือ นโยบายทางด้านภาษีของรัฐบาลโดยเฉพาะภาษีการนำเข้ากล่อกกระตาม น้ำผลไม้เข้มข้น และภาษีสรรพสามิตเป็นผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูง รวมถึงความผิดพลาดของการตั้งราคาขาย คุณภาพของสินค้า ผู้บริโภคนิยมบริโภคผลไม้สดมากกว่า และสินค้าที่ใช้ทดแทนน้ำผลไม้, น้ำผัก มีมากและราคาถูกกว่า เช่น น้ำอัดลม ดังนั้นสาเหตุแห่งความล้มเหลว

Thesis Title Market Situation of Food Packaging - Plastic
 Laminated Paper Carton

Name Mr. Thienchai Luechaiprasit

Thesis Advisor Associate Professor Surapat Vacharapratip
 Dr. Pong Vananuvat

Program Business Administration

Academic Year 1986

ABSTRACT

Plastic laminated paper carton for use in aseptic packaging system with UHT processing technique is currently monopoly business and still has to be imported into Thailand. This packaging material has been launched in Thai market since 1978 in UHT milk products. Afterwards it has been penetrated into fruit juice, vegetable juice and soyabean milk products respectively.

The purpose of studying market situation of plastic laminated paper carton compose of (1) to study market demand and future trends (2) to study food manufacturers, retailers and consumers' attitude toward this packaging (3) to study problems which are faced by food manufacturers and (4) to study factors which effect marketing failure of some products packed in plastic laminated paper carton.

There are three areas of respondents from this study in which are currently engaged to plastic laminated paper carton. Food manufacturers, retailers and end users are individually subjected to be our interviewees. Response of this survey come from all packers using this

type of packaging material and 300 structured interview samples of retailers and consumers by convenience sampling.

The outcomes of this research showed that the demand of plastic laminated paper carton had continuously grown from 10 million cartons in 1978 to 235 million cartons in 1986 and expected to reach 407.2 and 536.8 million cartons in 1991 and 1997 respectively.

For manufacturers' attitude it was found that all manufacturers accepted this packaging with the following important reasons (1) convenience in manufacturing and handling (2) long product shelf life (3) consumer convenience and etc. For retailers aspect it was found that 56% of retailer enjoyed with profit received from selling products packed in this packaging and 90.7% accepted this packaging in term of long shelf life without refrigeration required and selling convenience, etc. For consumers' attitude it was found that 92.7% accepted this packaging with the reason of convenience in both carrying and using including long shelf life and etc.

Problems facing manufacturers were found to similar which could be categorised as follows: (1) too expensive packaging material (2) unsterile products (3) leakage problem and (4) deformation of the packs.

It was also found factors which affected marketing failure of fruit and vegetable juices packed in plastic laminated paper carton as follows

- Government tax policy for both import duties of packaging material and excise tax caused high cost.
- Retail pricing mistake.

- Inferior product quality.
- Many substituted products that are available locally and cheaper price such as fresh fruits and vegetables, relative low priced soft drink products.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ สุรพัฒน์ วัชรประทีป อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. พงษ์ วนานุวัธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ รองศาสตราจารย์ สมศรี ลีลาบุษ ภาควิชาสถิติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด

นอกจากนี้ ใคร่ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อิศระ สุวรรณผล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณกนก อภิรติ กรรมการผู้จัดการ บริษัท อินเตอร์ แม็กนัม จำกัด คุณอัครเจตน์ ทรยางกูร ผู้จัดการโฆษณา และส่งเสริมการขาย บริษัท อุตสาหกรรมนมไทย จำกัด คุณวิวัฒน์ จรรย์วาศน์ รองประธานกรรมการ บริษัท อาหารสยาม จำกัด ที่ให้ความร่วมมือทางด้านข้อมูลอย่างดียิ่ง และใคร่ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ปรีชา วอนขอพร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกาญจนา ลิ้มปัสวัสดิ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็นประธานกรรมการ และ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ขอขอบคุณ คุณเรณู ลิ้มะเชนทร์ บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการพิมพ์

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เขียนชัย ลือชัยประสิทธิ์
พฤษภาคม 2530

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญรูป	ม
สารบัญตาราง	ข
บทที่	
1 บทนำ	1
✓ความเป็นมา	1
ความสำคัญ	5
✓วัตถุประสงค์	7
ขอบเขตการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย:	8
✓สมมุติฐาน	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2 กล้องกระดาษเคลือบพลาสติกกับระบบการบรรจุอาหาร เทลวแบบปลอดเชื้อ...	13
กรรมวิธีการบรรจุแบบปลอดเชื้อ	13
การทำให้ผลิตภัณฑ์ปลอดเชื้อ	15
ภาชนะบรรจุสำหรับระบบปลอดเชื้อ	19
ขั้นตอนการบรรจุแบบปลอดเชื้อแบบ Tetra Pak	22
รายชื่อผู้ผลิตสินค้าในกล้องกระดาษเคลือบพลาสติก	31
เปรียบเทียบกล้องกระดาษเคลือบพลาสติกแบบ Tetra Brik Aseptic...กับ แบบ Combibloc	32
ปัญหาของระบบปลอดเชื้อ	33

3	ภาวะการตลาดของกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	34
	- สภาพการแข่งขัน	34
	- นโยบายรัฐบาล	45
	- โครงสร้างภาษีที่เกี่ยวข้อง	46
	- ความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	49
	- อัตรากาารเติบโตของตลาดกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	63
	- ส่วนแบ่งตลาดของผู้ผลิต	65
	- ส่วนแบ่งตลาดตามชนิดของสินค้า	67
	- ตัวอย่างสินค้าบรรจุกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในบ้านเรา	69
	- การพยากรณ์แนวโน้มความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	75
	- วัฏจักรของผลิตภัณฑ์	78
	- ส่วนผสมทางการตลาด	78
4	ทัศนคติต่อภาชนะบรรจุกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก ของผู้ผลิต, ร้านค้าปลีก และผู้บริโภค	84
	- ผลการวิจัยการยอมรับของผู้ผลิต, ร้านค้าปลีก และผู้บริโภค	84
	- ปัญหาที่ผู้ผลิตสินค้าพบ	96
	- ผลการวิจัยทางด้านอื่นๆ	97
	- สาเหตุที่ทำให้หน้าผลไม้ น้ำผัก บรรจุกล่องกระดาษไม่ประสบความสำเร็จ ทางการตลาด	114
5	ข้อสรุป และ ข้อเสนอแนะ	120
	สรุปผลการวิจัย	120
	การทดสอบสมมุติฐาน	128
	ข้อเสนอแนะ	130

	หน้า
บทที่	
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก (แบบสอบถาม)	136
ภาคผนวก ข (ตัวอย่างสินค้าบรรจุกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในต่างประเทศ) ..	143
ภาคผนวก ค (โครงการณรงค์เพื่อการบริโภคนมของรัฐบาล)	186
ภาคผนวก ง (วิธีการคำนวณภยานำเข้ารวม)	189
ประวัติผู้เขียน	192

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปประกอบ

	หน้า
รูปที่ 1 ระบบการฆ่าเชื้อ แบบ ยู เอช ที	2
รูปที่ 2 โครงสร้างของกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	5
รูปที่ 3 การบรรจุแบบปลอดเชื้อ	14
รูปที่ 4 การฆ่าเชื้อโรคระบบ ยู เอช ที แบบการให้ความร้อนแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรง	16
รูปที่ 5 การฆ่าเชื้อโรคระบบ ยู เอช ที แบบการให้ความร้อนแก่ผลิตภัณฑ์โดย ทางอ้อม	18
รูปที่ 6 ส่วนประกอบของกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	20
รูปที่ 7 การพิมพ์กล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	21
รูปที่ 8 ขั้นตอนของกรรมวิธีการบรรจุแบบ Tetra Pak	24
รูปที่ 9 แสดงการเคลื่อนที่ของม้วนกระดาษเคลือบพลาสติกก่อนการขึ้นรูปกล่อง...	25
รูปที่ 10 แสดงการเริ่มขึ้นรูปกล่องกระดาษ	26
รูปที่ 11 แสดงถึงหลอดโลหะให้ความร้อนที่ใช้ฆ่าเชื้อโรคที่ม้วนกระดาษขณะที่กำลัง ขึ้นรูปกล่อง	26
รูปที่ 12 แสดงถึง Heat Zone	27
รูปที่ 13 ตัวอย่างสินค้าที่บรรจุในกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก	28
รูปที่ 14 สายการผลิตสินค้าบรรจุกล่องกระดาษ	29
รูปที่ 15 แสดงกรรมวิธีการผลิตนม ยู เอช ที	30
รูปที่ 16 ภาชนะบรรจุถุงพลาสติก	38
รูปที่ 17 ภาชนะบรรจุขวดแก้ว	39
รูปที่ 18, 19 ภาชนะบรรจุขวดพลาสติก	40-41
รูปที่ 20, 21 ภาชนะบรรจุกระป๋องโลหะ.....	42-43
รูปที่ 22 ภาชนะบรรจุกล่องกระดาษแบบไม่ได้เคลือบพลาสติก	44
รูปที่ 23 ความต้องการและมูลค่ากล่องกระดาษเคลือบพลาสติกสำหรับตลาดน้ำผลไม้, น้ำผัก	50
รูปที่ 24 ความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกสำหรับตลาดนมถั่วเหลือง ...	53
รูปที่ 25 มูลค่าของกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในตลาดนมถั่วเหลือง	54

	หน้า
รูปที่ 26	ความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในตลาดนม ยู เอช ที 58
รูปที่ 27	มูลค่าของกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในตลาดนม ยู เอช ที 59
รูปที่ 28	ความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกทั้งหมด 61
รูปที่ 29	มูลค่ากล่องกระดาษเคลือบพลาสติกทั้งหมด 62
รูปที่ 30	อัตราการเติบโตของตลาดกล่องกระดาษ 64
รูปที่ 31	ส่วนแบ่งตลาดของผู้ผลิตแต่ละราย 66
รูปที่ 32	ส่วนแบ่งตลาดตามชนิดของสินค้าบรรจุ 65
รูปที่ 33-37	ตัวอย่างสินค้าที่บรรจุในกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกในบ้านเรา 69-73
รูปที่ ๓๘	Vending Machine 74
รูปที่ 39	พยากรณ์ความต้องการกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก 77
รูปที่ 40	ตัวอย่างน้ำผลไม้จอยซ์ 115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

	หน้า
ตารางที่ 1	เปรียบเทียบนม ยู เอช ที กับ นมชนิดอื่นๆ 53
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบกล่องกระดาษเคลือบพลาสติก กับวัสดุบรรจุอื่นๆ 37
ตารางที่ 3	ผลการยอมรับกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกทางการผลิตของผู้ผลิต ... 87
ตารางที่ 4	ผลการยอมรับกล่องกระดาษเคลือบพลาสติกทางการตลาดของ ผู้จัดทำหน่าย 88
ตารางที่ 5	ผลการยอมรับของร้านค้าปลีก 90
ตารางที่ 6	แสดง เหตุผลการยอมรับของร้านค้าปลีก 93
ตารางที่ 7	ผลการยอมรับของผู้บริโภค 94
ตารางที่ 8	ราคานม ยู เอช ที ที่ร้านค้าปลีกซื้อมา 102
ตารางที่ 9	ราคาขายปลีกนม ยู เอช ที ของร้านค้าปลีก 103
ตารางที่ 10	ขนาดบรรจุของกล่องกระดาษที่ขายดีที่สุดโดยร้านค้าปลีก 104
ตารางที่ 11	ปัญหาของร้านค้าปลีกต่อการขายสินค้าบรรจุในกล่องกระดาษ 105
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนร้านค้าปลีกที่เคยจำหน่ายน้ำผลไม้จอยซ์ 106
ตารางที่ 13	สาเหตุที่ทำให้จำหน่ายน้ำผลไม้จอยซ์ไม่ประสบความสำเร็จโดยร้านค้าปลีก 107
ตารางที่ 14	แสดงถึงการคิ่มนมของผู้บริโภค 109
ตารางที่ 15	ทัศนคติของผู้บริโภคต่อขนาดกล่องกระดาษสำหรับการคิ่มครั้งเดียว 110
ตารางที่ 16	ทัศนคติของผู้บริโภคต่อขนาดกล่องกระดาษสำหรับขนาดครอบครัว 111
ตารางที่ 17	สถานที่ที่ผู้บริโภคนิยมไปซื้อสินค้าบรรจุกล่องกระดาษ 112
ตารางที่ 18	ทัศนคติของผู้บริโภคต่อราคาขายปลีกของสินค้าบรรจุในกล่องกระดาษ 113